Merenavigatsiooniga seotud lühendid

Lühike ja lihtne selgitus

See dokument selgitab levinumaid merenavigatsiooni lühendeid. Lühendeid kasutatakse merekaartidel, navigatsiooniseadmetes, raadiosides ja laeva ohutuse tagamisel.

1. Asukoht ja liikumine

Lühend	Ingliskeelne nimetus	Selgitus
GPS	*Global Positioning System*	globaalne positsioneerimissüsteem. Näitab satelliitide abil laeva asukohta.
GNSS	*Global Navigation Satellite System*	ülemaailmne satelliitnavigatsioonisüsteem. Selle alla kuuluvad näiteks GPS, Galileo, GLONASS ja BeiDou.
SOG	*Speed Over Ground*	laeva kiirus maapinna suhtes.
COG	*Course Over Ground*	laeva tegelik liikumissuund maapinna suhtes.
STW	*Speed Through Water*	laeva kiirus vee suhtes.
HDG	*Heading*	suund, kuhu laeva vöör näitab.
BRG	*Bearing*	peiling ehk suund valitud objektini.
WP	*Waypoint*	teekonnapunkt.
XTE	*Cross Track Error*	kõrvalekalle planeeritud marsruudist.
ETA	*Estimated Time of Arrival*	arvestuslik saabumisaeg.
ETD	*Estimated Time of Departure*	arvestuslik väljumisaeg.

2. Elektroonilised navigatsiooniseadmed

Lühend	Ingliskeelne nimetus	Selgitus
AIS	*Automatic Identification System*	automaatne identifitseerimissüsteem. Edastab näiteks laeva identiteedi, asukoha, kursi ja kiiruse.
ECDIS	*Electronic Chart Display and Information System*	elektronkaartide kuva- ja infosüsteem. Kuvab elektronkaardil laeva asukohta ja muud navigatsiooniinfot.
ENC	*Electronic Navigational Chart*	ametlik elektrooniline navigatsioonikaart, mida kasutatakse ECDIS-es.
RNC	*Raster Navigational Chart*	paberkaardi digitaalse kujutisega rasterkaart.

RADAR	*Radio Detection and Ranging*	raadiolainetel põhinev süsteem objektide suuna ja kauguse määramiseks.
ARPA	*Automatic Radar Plotting Aid*	automaatne radarplotter, mis arvutab teiste laevade liikumist ja võimalikku kokkupõrkeohtu.
INS	*Integrated Navigation System*	integreeritud navigatsioonisüsteem, mis ühendab mitme seadme andmed.

3. Kokkupõrke vältimine

Lühend	Ingliskeelne nimetus	Selgitus
CPA	*Closest Point of Approach*	väikseim ennustatav vahemaa kahe laeva vahel.
TCPA	*Time to Closest Point of Approach*	aeg CPA saabumiseni.
COLREG	*International Regulations for Preventing Collisions at Sea*	rahvusvahelised laevakokkupõrgete vältimise eeskirjad.
TSS	*Traffic Separation Scheme*	laevaliikluse eraldusskeem ehk merel paiknevad eraldatud liiklusrajad.
VTS	*Vessel Traffic Service*	laevaliikluse jälgimise ja korraldamise teenistus.
UKC	*Under Keel Clearance*	vaba vee sügavus laeva kiilu all.

4. Raadioside ja ohutus

Lühend	Ingliskeelne nimetus	Selgitus
VHF	*Very High Frequency*	ultralühilaine raadioside laevade ja rannikujaamade vahel.
DSC	*Digital Selective Calling*	digitaalne valikkutsung häda- või tavakutse saatmiseks.
GMDSS	*Global Maritime Distress and Safety System*	ülemaailmne merehäda- ja ohutussidesüsteem.
MMSI	*Maritime Mobile Service Identity*	üheksakohaline laeva või rannikujaama raadioside tunnusnumber.
EPIRB	*Emergency Position-Indicating Radio Beacon*	avariimajakas, mis edastab hädaolukorras asukohateavet.
SART	*Search and Rescue Transponder*	otsingu- ja päästetransponder, mis aitab päästjatel hädasolijat leida.
SAR	*Search and Rescue*	otsingu- ja päästetöö.
MAYDAY	*rahvusvaheline hädakutsung*	kasutatakse vahetu eluohtliku hädaolukorra korral.

PAN-PAN	*rahvusvaheline kiirkutsung*	kasutatakse kiireloomulises olukorras, kus otsest eluohtu veel ei ole.
SECURITE	*rahvusvaheline ohutuskutsung*	kasutatakse navigatsiooni- või ilmaohu teate edastamisel.

5. Ilm ja sügavus

Lühend	Ingliskeelne nimetus	Selgitus
TWS	*True Wind Speed*	tegelik tuulekiirus.
TWD	*True Wind Direction*	tegelik tuulesuund.
AWS	*Apparent Wind Speed*	näiv tuulekiirus.
AWA	*Apparent Wind Angle*	näiv tuulenurk.
MSL	*Mean Sea Level*	keskmine merepind.
LAT	*Lowest Astronomical Tide*	madalaim astronoomiline veetase.
CD	*Chart Datum*	kaardi nulltase, mille suhtes näidatakse merekaardil sügavusi.

Lihtne näide

Kui navigatsiooniseade näitab **SOG 12 kn, COG 090° ja CPA 0,3 NM**, tähendab see, et laev liigub maapinna suhtes kiirusega 12 sõlme itta ning lähim ennustatav möödumiskaugus teisest laevast on 0,3 meremiili.

Allikad ja lisalugemine

- International Maritime Organization (IMO): Electronic Nautical Charts (ENC) and ECDIS.
- International Maritime Organization (IMO): ECDIS - Guidance for Good Practice, MSC.1/Circ.1503/Rev.2.
- International Maritime Organization (IMO): GMDSS-i käsitlevad ringkirjad ja GMDSS Manual.

Märkus: Seadme kasutamisel tuleb lähtuda konkreetse seadme juhendist, kehtivast merekaardist ja meresõiduohutuse nõuetest.